

ĀDAŽU NOVADA PAŠVALDĪBA

Gaujas iela 33A, Ādaži, Ādažu novads, LV-2164, tālr. 67997350, e-pasts dome@adazi.lv

LĒMUMS

Ādažos, Ādažu novadā

2023. gada 28. jūnijā

Nr. 211

Par atļaujas izsniegšanu totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai Rīgas gatve 47, Ādaži

Ādažu novada pašvaldība izskatīja SIA "ALFOR", reģistrācijas Nr. 40003512913 (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu (pašvaldības reģ. Nr. ĀNP/1-11-1/23/2877 (turpmāk – iesniegums)), ar lūgumu izsniegt atļauju totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanai esošās spēļu zāles telpās, Rīgas gatve 47 (turpmāk – Telpas), Ādaži, Ādažu novads, nosakot, ka totalizatora un derību likmju pieņemšanas organizēšana ir atļauta līdz dienai, kad zaudēs spēku esošā atļauja spēļu zāles darbībai.

Izvērtējot pašvaldības rīcībā esošo informāciju, konstatēts:

1. Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, ir jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies (Senāta 12.04.2007. sprieduma lietā Nr. SKA118/2007 10. punkts), proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Pamats izdot personai labvēlīgu administratīvo aktu ir tad, ja pastāv visi tā izdošanas priekšnoteikumi (Senāta 14.03.2007. sprieduma lietā Nr. SKA-84/2007 9.1. punkts). Ievērojot minēto, jāvērtē, vai pastāv priekšnosacījumi iesnieguma apmierināšanai.
2. Atbilstoši Azartspēļu un izložu likuma prasībām Iesniedzējam izsniegta Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas licence Nr. A47 azartspēļu organizēšanai.
3. Atbilstoši zemesgrāmatas nodalījumā Nr. 100000165773 esošai informācijai, Iesniedzējam nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu Rīgas gatve 47, Ādaži, Ādažu novads, kadastra numurs 8044 007 0041.
4. Ar Ādažu novada domes 2007. gada 28. augusta lēmumu (Nr.9 §.5.5.) Iesniedzējam izsniegta atļauja spēļu zāles atvēršanai ēkā Rīgas gatve 47, Ādaži, Ādažu novads (turpmāk – Atļauja).
5. Ar Ādažu novada pašvaldības domes 2021. gada 27. jūlija lēmumu Nr. 28 "Par azartspēļu organizēšanas ierobežojumiem", dome organizēja iedzīvotāju aptauju lai noskaidrotu novada iedzīvotāju viedokli par azartspēļu ierobežojumu pašvaldības administratīvajā teritorijā un to kaitīgo ietekmi uz ģimenēm. Ar domes 2021. gada 24. novembra protokollēmumu "Par aptaujas par sabiedrības attieksmi pret azartspēlēm rezultātiem", dome pieņēma zināšanai aptaujas rezultātus, proti, 91 %, jeb 527 respondentu uzskatīja, ka azartspēļu zāļu darbība Ādažu novada pašvaldības teritorijā būtu jāaizliedz, 9 %, jeb 49 respondenti uzskatīja, ka tas nebūtu jādara, vienam respondentam nebija viedokļa, kā arī 97 %, jeb 555 respondenti uzskatīja, ka spēļu zāļu darbība Ādažu novadā negatīvi ietekmē sabiedrību, 2 %, jeb deviņi respondenti uzskatīja, ka spēļu zāļu darbība

sabiedrību ietekmē pozitīvi, un 1 %, jeb septiņiem respondentiem nebija viedokļa šajā jautājumā. Secināms, ka lielākā daļa respondentu uzskatīja, ka azartspēļu darbība novadā būtu jāaizliedz, un spēļu zāļu darbība negatīvi ietekmē sabiedrību.

6. Ar domes 2022. gada 23. februāra lēmumu Nr. 85 “Par Ādažu novada domes 2007. gada 28. augusta lēmuma (Nr.9 §.5.5.), ar kuru izsniegta atļauja organizēt azartspēles Rīgas gatvē 47, Ādažos, Ādažu pagastā, Ādažu novadā, atcelšanu” (turpmāk – Lēmums) tika nolemts atcelt izsniegto Atļauju, nosakot, ka tā zaudē spēku pēc pieciem gadiem, skaitot no Lēmuma spēkā stāšanās dienas. Atbilstoši Azartspēļu un izložu likumā noteiktajai kārtībai 2022. gada 24. februārī ar vēstuli Nr. ĀNP/1-2-3/22/85 Lēmums tika nosūtīts Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai.
7. Lēmums ir pārsūdzēts tiesā. Ar Administratīvās rajona tiesas 2022. gada 30. decembra spriedumu administratīvajā lietā Nr. A420170122 (turpmāk – Spriedums), Iesniedzēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu tika noraidīts.
8. Saskaņā ar pašvaldības 2022. gada 2. marta saistošo noteikumu Nr. 19/2022 “Par azartspēļu organizēšanu Ādažu novadā” 2. punktu Ādažu novada administratīvajā teritorijā ir aizliegts organizēt azartspēles.
9. Administratīvā procesa likuma 62. panta pirmā daļa noteic, ka lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā. Iesniedzējam tika nosūtīts 2023. gada 19. jūnija uzaicinājums Nr. ĀNP/1-12-1/23/883 attālinātai dalībai domes 2023. gada 28. jūnija sēdē. Iesniedzēja pilnvarotās pārstāves attālināti piedalījās organizētajā domes sēdē, iesniegumā izteikto lūgumu uzturēja pilnā apjomā, kā arī norādīja, ka azartspēļu veidu paplašināšana esošajās Telpās interešu aizskārumu nerada, jo azartspēļu pakalpojumi esošajās Telpās tiek sniegti ilgstoši.

Izvērtējot faktisko apstākļu kopumu kopsakarībā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu, iesniegums ir noraidāms, ņemot vērā turpmāk minēto:

- 1) Pieņemot individuālo lēmumu, jāņem vērā likumdevēja iezīmētais leģitīmais mērķis ierobežojumu noteikšanai, kas tieši noteikts Azartspēļu un izložu likuma 2. panta pirmajā daļā – nodrošināt sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību – un netieši izriet no tiem ierobežojumiem, kas skaidri noteikti likuma 41. panta otrajā daļā.
- 2) Saskaņā ar Azartspēļu likuma 20. pantu azartspēles drīkst organizēt tikai kazino, spēļu zālēs, bingo zālēs, kā arī totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vietās, ja ir saņemta attiecīga azartspēļu organizēšanas vietas licence. Minētā likuma 41. panta otrā daļa nosaka vietas, kurās azartspēles nav atļauts organizēt. Vienlaikus Azartspēļu un izložu likuma 42. panta trešā daļa noteic, ja azartspēles paredzēts rīkot vietā, uz kuru nav attiecināmi 41. panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi, par atļauju organizēt azartspēles katrā konkrētajā gadījumā lemj pašvaldības dome, izvērtējot to, vai azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā nerada būtisku valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskārumu. No šā tiesiskā regulējuma secināms, ka likumdevējs ir piešķīris pašvaldībai kompetenci veikt plānotās totalizatora un derību likmju vietas atvēršanas ietekmes uz vietējās sabiedrības interešu un tiesību iespējamo aizskārumu izvērtējumu. Turklāt saskaņā ar pastāvīgu Eiropas Savienības tiesas judikatūru, ierobežojumus azartspēļu darbībai var pamatot tādi primāri vispārējo interešu iemesli kā patērētāju aizsardzība, kā arī krāpšanas un pilsoņu pamudināšanas uz pārmērīgiem izdevumiem saistībā ar spēlēm novēršana (skat., spriedumu lietā *Carmen Media Group*, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).¹ Pašvaldības pētījumā “Priekšnosacījumi azartspēļu un izložu organizēšanas vietu

¹ Skat., Eiropas Savienības Tiesas 19.07.2012. spriedums lietā Nr. C-470/11 “SIA “Garkalns” pret Rīgas domi” 39. punkts.

noteikšanai”² veikts izvērtējums, kur azartspēļu zaļu izvietošana Ādažu ciemā rada iedzīvotāju interešu būtisku aizskārumu. Identificētās teritorijas areālā ir Telpu atrašanās vieta. Rīcības brīvība varētu būt attaisnota, ja paša valsts tiesiskā regulējuma mērķis patiešām atbilstu rūpēm samazināt spēļu iespējas un saskaņoti un sistemātiski ierobežot darbības šajā jomā vai nodrošināt apkārtnes iedzīvotāju mieru, vai vispārējā veidā – nodrošināt sabiedrisko kārtību, šim nolūkam atzīstot pašvaldībām noteiktu brīvību, piemērojot azartspēļu organizēšanas kārtību.³

- 3) Jēdziens „būtiskas valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses” ir nenoteiktais jeb atklātais tiesību jēdziens, kas iestādei, lemjot par atļaujas izsniegšanu, jāpiepilda ar saturu (skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 18. jūnija spriedumu lietā Nr. A42545506). Tādēļ apstākļu noskaidrošana un novērtēšana, proti, vai totalizatora un derību likmju pieņemšanas vieta konkrētajās Telpās rada būtisku valsts vai attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju aizskārumu, ir jāveic domei. Ievērojot iepriekš minēto, jautājums par “būtisku valsts vai attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju aizskārumu” ir izvērtēts Lēmumā, turklāt ņemot vērā pašvaldībā deklarēto iedzīvotāju viedokli⁴ un liekot uzsvāru, ka “iedzīvotāji ir novada lielākā vērtība”⁵. Proti, dome vienreiz ir vērtējusi, vai un kā azartspēļu organizēšana konkrētajā vietā varētu radīt sabiedrības interešu būtisku aizskārumu. Izvērtējums ir detalizēts, objektīvs un pamatots. Normatīvie akti nenoteic tiesisku ietvaru tam, kā un kādā formātā un apjomā pašvaldībai jāformulē un jāpasagatavo izvērtējums. No pašvaldības autonomijas principa izriet pašvaldības rīcības brīvība patstāvīgi lemt par izvērtējuma formātu, apjomu un saturu. Turklāt, kā atzinusi Eiropas Savienības tiesa, lai varētu pārbaudīt atļauju izsniegšanas procedūru objektivitāti, ir nepieciešams, lai kompetentās iestādes katru savu lēmumu pamatotu ar sabiedrībai pieejamu argumentāciju, precīzi norādot iemeslus, kuru dēļ attiecīgajā gadījumā atļauja ir atteikta.⁶ Bez tam, laika gaitā pret daudzām lietām mainās sabiedrības attieksme, piemēram, pret zaļu dzīves veidu, veselību, valodu, kultūras mantojumu u.c., tiek mainīta arī likumdošana – jau pieminētie grozījumi Azartspēļu un izložu likumā, piešķirot pašvaldībām lielāku lomu azartspēļu organizēšanas vietu atvēršanā – nosakot, kur savā administratīvajā teritorijā ietilpstošajās konkrētajās vietās un teritorijas tas būs atļauts. Tādejādi atbilstoši šodienas dzīves skatījumam un normatīvo aktu regulējumam pašvaldība var pieņemt pavisam savādāku lēmumu, nekā tas darīts iepriekš (skat. Administratīvās rajona tiesas 2023. gada 15. jūnija spriedumu lietā Nr. A420297622).

Papildu Lēmumā paustajam, samērojot visas sabiedrības intereses ar Iesniedzēja interesēm saņemt attiecīgu atļauju, kā arī ņemot vērā iepriekš minēto, papildot nenoteikto tiesību jēdzienu “būtiskas valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses” ar saturu, kopsakarā ar sabiedrības, Ādažu novada iedzīvotāju un novada apmeklētāju interešu nodrošināšanu, būt pasargātiem no azartspēļu atkarības kaitīgās ietekmes, kā arī, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmē garantētajām tiesībām uz veselību un tiesībām dzīvot veselībai un dzīvībai labvēlīgā un drošā vidē, jebkādu azartspēļu veidu paplašināšana un attīstība Ādažu novadā nav savienojama ar pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, lai vietējiem un potenciālajiem Ādažu novada iedzīvotājiem nodrošinātu un veidotu uz augstām vērtībām orientētu, pievilcīgu, drošu un dzīves līmeņa uzlabošanai atbilstošu dzīves vidi un telpu, uzlabojot un attīstot publisko

² Skat., Pašvaldības pētījuma “Priekšnosacījumi azartspēļu un izložu organizēšanas vietu noteikšanai” 6. nodaļu.

³ Skat., Eiropas Savienības Tiesas 19.07.2012. spriedums lietā Nr. C-470/11 “SIA “Garkalns” pret Rīgas domi” 46. punkts.

⁴ Lai noskaidrotu iedzīvotāju attieksmi pret spēļu zaļu darbību pašvaldības teritorijā, pašvaldība 2021. gada rudenī organizēja personalizētu iedzīvotāju aptauju. Kā liecina aptaujas rezultāti, iedzīvotājiem ir izteikti negatīvs viedoklis par šādas vietas esamību Ādažu novadā. Vairāk kā 90 % aptaujas dalībnieki uzskatīja, ka spēļu zaļu darbība negatīvi ietekmē sabiedrību un Ādažu novada teritorijā tā būtu jāaizliedz.

⁵ Ādažu novada attīstības programma (2021 - 2027). I sējums Esošās situācijas raksturojums. Skat. https://www.adazi.lv/wp-content/uploads/2021/07/2021.07.27_Adazu-novada-Attistibas-programma-2021-2027_1_sejums.pdf

⁶ Skat., Eiropas Savienības Tiesas 19.07.2012. spriedums lietā Nr. C-470/11 “SIA “Garkalns” pret Rīgas domi” 43. punkts.

infrastruktūru. Turklāt saskaņota un vienota nostāja azartspēļu ierobežošanai kopumā, nolūkā novērst pamudinājumu uz pārmērīgiem izdevumiem saistībā ar azartspēlēm, un cīnītos pret atkarību no tām, atbilst pašvaldības rūpēm ierobežot azartspēļu darbības jomas paplašināšanu esošās Atļaujas ietvarā. Līdz ar to, tiek pieņemts šāda satura lēmums.

No Azartspēļu un izložu likuma 42. panta trešās daļas formulējuma izriet, ka ierobežojoša lēmuma apsvērumiem ir jābūt konkrētās vietas apstākļos pietiekami precīzi pamatotiem (skat., Senāta 2012. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-9/2012 10. punkts). Kā secināms no Azartspēļu un izložu likuma 37. panta, likumdevējs kā riska faktorus ir paredzējis sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējumu azartspēļu organizācijas vietās un iespēju iegūt atkarību no azartspēlēm. Tomēr Azartspēļu un izložu likuma 37. pantā uzliktie pienākumi azartspēļu organizētājiem neizslēdz minētos riska faktorus. Šo riska faktoru pastāvēšana uzskatāma par būtisku sabiedrības apdraudējumu (būtisku valsts un pašvaldības iedzīvotāju interešu aizskārumu). Tādēļ, izvērtējot interešu aizskārumu, pašvaldībai jāizvērtē azartspēļu organizēšanas vietai līdzās un tuvākajā apkārtnē esošo ēku funkcionālo pielietojumu, sabiedriskas nozīmes objektu izvietojumu, tādējādi nosakot iedzīvotāju pārvietošanās intensitāti attiecīgajā apkārtnē (skat., Augstākās tiesa Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 17. jūnija spriedumu lietā Nr. A42546107). Konkrētajā gadījumā, kā viens no iespējamajiem iedzīvotāju interešu aizskārumiem ir azartspēļu organizēšanas vietas atrašanās netālu no ar sabiedrības kopēju vērtību iestādēm. Proti, pašvaldības pētījumā "Priekšnosacījumi azartspēļu un izložu organizēšanas vietu noteikšanai" secināts, ka esošā spēļu zāle atrodas zonā, kurā azartspēles aizskar vietējās sabiedrības intereses. Pētījuma ietvaros izkristalizētās pazīmes liecina, ka spēļu zāle Rīgas gatvē 47, Ādažos, aizskar pašvaldības iedzīvotāju intereses, jo:

- ēkas tuvumā atrodas divi bērnu rotaļu laukumi un salīdzinoši netālu (aptuveni 0,5 km attālumā) - arī vairākas izglītības iestādes, kas var veicināt bērnu un jauniešu interesi par azartspēlēm;
- ēka atrodas blakus gājēju tiltam, kas savieno Ādažu ciemu ar Stapriņu ciemu un ko ikdienā izmanto ne tikai pieaugušie, bet arī bērni, dodoties uz / no skolas;
- ēkas fasāde atrodas pretim degvielas uzpildes stacijai "Virši", kā arī starp valsts autoceļu A1 Baltezers - Ainaži un vietējo autoceļu V30 Baltezers - Ādaži (Rīgas gatvi). Ikdienā degvielas uzpildes staciju apmeklē un pa Rīgas gatvi (t.sk., uz blakus esošo veikalu "Elvi" (3. lielākais veikals novadā)) pārvietojas liels skaits iedzīvotāju;
- nekustamais īpašums atrodas Ādažu pilsētas centra apbūves teritorijā, tuvu pilsētas centrālās daļas kodolam, kur sabiedrisko iestāžu darbības mērķis nav savienojams ar azartspēļu iestādes pastāvēšanu;
- sabiedrība paudusi negatīvu viedokli;
- ēkai iepretī atrodas Ādažu daudzdzīvokļu māju rajons, kuru iedzīvotāji arī pauduši negatīvu viedokli par spēļu zāles izvietojumu.

Lai gan iesniegumā norādīto totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu nav paredzēts ierīkot jaunās telpās, paredzot atļaujas darbības termiņu, tomēr ņemams vērā apstāklis, ka Iesniedzējs vēlas papildināt jau esošu azartspēļu klāstu, proti, atvērt totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu Telpās, par kurās izsniegtās licences anulēšanu dome jau ir pieņēmusi Lēmumu, jo azartspēļu zāles atrašanās vieta var atstāt negatīvu ietekmi uz pašvaldības iedzīvotājiem, nepilngadīgām un izglītojamām personām un var radīt vēlmi iesaistīties totalizatora vai derību likmju pieņemšanā.

Pašvaldības autonomo funkciju (veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu, nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi), rūpēties par bezdarba samazināšanu attiecīgajā administratīvajā teritorijā, piedalīties sabiedriskās kārtības

nodrošināšanā, apkarot žūpību un netiklību) īstenošana ir pašvaldības sociālās atbildības pamatvērtība un prioritāte, gādājot par iedzīvotāju labklājību un novēršot sociālo nevienlīdzību. Tādējādi samērojot šīs un vēl citas uz pašvaldības iedzīvotājiem orientētās prioritātes, un izšķiroties par azartspēļu (totalizators un derību likmju pieņemšanas vieta) lieguma noteikšanu, tādējādi pasargājot iedzīvotājus un novada apmeklētājus no potenciālas azartspēļu atkarības.

No Satversmes tiesas lietas Nr. 2007-21-01 izriet, ka pašvaldības autonomās funkcijas ir tās funkcijas, kuras izpildi organizē un par kuras izpildi atbild pašvaldība. Totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršana papildus esošajam azartspēļu klāstam varētu veicināt izglītojamo personu interesi par totalizatoru vai derību likmēm, kas ir pretrunā ar azartspēļu un izglītības un kultūras iestādes piedāvātajām vērtībām. Turklāt, vērtējot sabiedrības intereses un aplūkojot konkrēto azartspēļu organizēšanas vietu pētījumā “Priekšnosacījumi azartspēļu un izložu organizēšanas vietu noteikšanai”, ir secināts, ka “Fenikss laimētava” (Rīgas gatve 47, Ādaži) tuvumā atrodas bērnu rotaļu laukumi (aptuveni 0,5 km attālumā) un salīdzinoši netālu - arī vairākas izglītības iestādes, kas var veicināt bērnu un jauniešu interesi par azartspēlēm, u.c., kā arī 400 m (tuvākā) un 550 - 700 m no/līdz “Fenikss laimētava” ir ierīkotas vairākas sabiedriskā transporta pieturvietas. Nav šaubu, ka šāds “Fenikss laimētava” novietojums potenciāli veicina spēļu zāles apmeklējumu arī tādām personām, kuras sākotnēji nav vēlējušās to darīt. Cita starpā, sabiedriskā transporta vietas ir vienas no sabiedrības locekļu pulcēšanās vietām, turklāt personu pārvietošanās paradumi nav ietekmējami un paredzami, lai pārliecinoši apgalvotu, ka, piemēram, maršruts uz vai no sabiedriskā transporta pieturvietu nekrustojas ar “Fenikss laimētava”, u.tml.

Likumdevējs ir pieļāvis, ka tā kā vietējā pašvaldība objektīvi vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un atbilstoši tiem spēj novērtēt attiecīgas darbības riskus, kompetence izšķirt jautājumu, kuros gadījumos šis komercdarbības veids ir atļaujams konkrētā vietā un kuros nav, ir nodota tieši pašvaldībām (skat., Augstākās tiesa Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 17. jūnija spriedumu lietā Nr. A42546107). Ņemot vērā minēto, pašvaldības pienākums ir pēc iespējas novērst azartspēļu iespējamo negatīvo ietekmi, tiesību un interešu aizskārumu uz tās iedzīvotājiem, kā arī sabiedrību kopumā. Līdz ar to, pašvaldība, ņemot vērā iedzīvotāju pausto viedokli, t.sk. sabiedrības attieksmes maiņu, ir veikusi secīgus soļus, lai ierobežotu azartspēļu negatīvās ietekmes iespējami radīto sekas novēršanu. Turklāt, atļaujas došana atvērt totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu esošās Telpās, papildinātu jau esošu azartspēļu klāstu, radītu potenciālu risku, ka tiks piesaistīts apmeklētāju un interesentu loks, kas ir pretrunā pašvaldības uzņemtajam virzienam: veicināt labvēlīgu un drošu vidi.

Satversmē paredzētais valsts pienākums aizsargāt bērnu tiesības ir precizēts Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kura 6. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, viņa tiesības un intereses ir prioritāras. Šā panta otrā daļa papildina, ka visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. No minētā izriet princips, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, un visās darbībās attiecībā uz bērniem prioritāras ir bērna tiesības un intereses (skat. Autoru kolektīvs prof. Baloža R. zinātniskā vadībā (2011). Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 598. lpp). Līdz ar to pašvaldībai, pieņemot šo lēmumu, pēc iespējas jānodrošina un jāaizstāv bērnu tiesību intereses. Savukārt atļaujas došana papildu esošajām azartspēlēm Telpās atvērt totalizatoru un derību likmju pieņemšanas vietu, būtu pretēja bērnu tiesību un interešu aizsardzības principiem.

Turklāt šos augstos iespējamos riska rādītājus apliecina fakts, ka Ādažu novadam ir raksturīgs augsts gados jaunu iedzīvotāju īpatsvars, t.i., bērni un jaunieši līdz 14 gadiem veido 21 % no

iedzīvotāju kopskaita⁷. Ādažu novadā pirmsskolas izglītība tiek sniegta 10 pirmsskolas izglītības iestādēs, no kurām 6 atrodas Ādažu pilsētā: ĀPII “Strautiņš, PPII “Pasaku Valstība”, PPII “Patnis”, Ādažu Brīvā Valdorfa skola, “Brīvā Austras skola”, Ādažu vidusskola un bērnu skaits tajās 2022./2023. m.g. kopā ir 858⁸. Vispārējo izglītību Ādažu novadā var iegūt 3 iestādēs, no kurām 2 atrodas Ādažu pilsētā: Ādažu vidusskola un Ādažu Brīvā Valdorfa skola. Attiecīgi, bērnu skaits 2022./2023. m.g. ir 2021 (1. - 9. klasei ir 1795 un 10. - 12. klasei ir 226) un 414 (1. - 9. klasei ir 355 un 10. - 12. klasei ir 59)⁹ izglītojamie. Cita starpā, Ādažu novada bērniem pēc mācībām vispārējās izglītības iestādēs ir iespēja apmeklēt kādu (vai abas) no 2 profesionālās ievirzes izglītības iestādēm: Ādažu novada Mākslu skolu (706) un Ādažu Bērnu un jaunatnes sporta skolu (494).¹⁰

Līdz ar to, pašvaldības pienākums ir pēc iespējas novērst azartspēļu iespējamo negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju un novada apmeklētāju tiesībām un interešu aizskārumu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pienācīgi novērtējot iespējamās totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atļaujas došanas riskus, kā arī Lēmumā izteikto viedokli un izvērtējumu, līdzsvarojot pušu tiesību un interešu aizskārumu, papildu esošās Atļaujas tvērumam, atļaujas došana atvērt totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu esošās spēļu zāles Telpās ir pretēja pašvaldības iedzīvotāju, kā arī sabiedrības tiesību un interešu nodrošināšanai. Līdz ar to, gan iesniegumā, gan domes sēdē Iesniedzēja pilnvaroto pārstāvju izteiktais viedoklis nav samērojams ar potenciālu risku no potenciālas azartspēļu atkarības iedzīvotājiem un novada apmeklētājiem. Turklāt ņemot vērā iedzīvotāju līdzdalības būtiskumu pašvaldības darbībā, t.sk. pausto viedokli attiecībā uz azartspēļu norisi kopumā, lemjot par Iesniedzēja darbības paplašināšanu, t.i. atverot totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietu esošās spēļu zāles Telpās, šādas atļaujas došana ir pretēja iedzīvotāju paustajam viedoklim. Proti, LR Valsts kontroles 2023. gada ziņojumā “Iedzīvotāju līdzdalība – neizmantota iespēja kvalitatīvu lēmumu pieņemšanai pašvaldībās” norādīts, ka: “Neraugoties uz vairākiem revīzijā identificētiem labās prakses piemēriem, izlasē iekļautās pašvaldības iedzīvotāju līdzdalības nodrošināšanā atrodas uz zemākajiem līdzdalības kāpņu pakāpieniem – daudzos iedzīvotājiem būtiskos jautājumos iedzīvotāju līdzdalība netiek paredzēta, savukārt tajos gadījumos, kad tā tiek paredzēta – iedzīvotāju līdzdalības veicināšanai veiktās darbības daudzviet vērtējamās kā simboliskas un formālas un tādēļ nedemonstrē vēlmi panākt iedzīvotāju aktīvu iesaistīšanos.”¹¹

Pamatojoties uz Azartspēļu un izložu likuma 42. panta otro, trešo, ceturto un piekto daļu, kā arī Attīstības komitejas 14.06.2023. atzinumu, Ādažu novada pašvaldības dome

NOLEMJ:

1. Atteikt atļaujas izsniegšanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "ALFOR", reģistrācijas Nr. 40003512913, par totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietas atvēršanu un attiecīgo azartspēļu organizēšanu Rīgas gatve 47, Ādaži, Ādažu novads.
2. Lēmumu var pārsūdzēt mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, iesniedzot pieteikumu Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā, kura darbības teritorijā atrodas pieteicēja deklarētā dzīvesvietas adrese, papildu adrese (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vieta.

Pašvaldības domes priekšsēdētāja

K. Miķelsone

⁷ Ādažu novada attīstības programma (2021 - 2027). Pašreizējās situācijas raksturojums (2023).

⁸ Ādažu novada attīstības programma (2021 - 2027). Pašreizējās situācijas raksturojums (2023).

⁹ Ādažu novada attīstības programma (2021 - 2027). Pašreizējās situācijas raksturojums (2023).

¹⁰ Ādažu novada attīstības programma (2021 - 2027). Pašreizējās situācijas raksturojums (2023).

¹¹ Skat., <https://lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/iedzivotaju-lidzdaliba-neizmantota-iespeja-kvalitativu-lemumu-pienemsanai-pasvaldibas>